

Apilanurmien mahdollisuudet tulevaisuuden ilmastossa - tietoja kirjallisuudesta

Pohjois-Savon maatalouden sopeutuminen
ilmastonmuutokseen, Kuopio 20.11.2014

Hannu Känkänen

4.12.2014

Lämpötilan nousu

Lämpenevät keväät hyödyttävät enemmän apilaa kuin heinää

Koska apilan kasvun alku vaatii enemmän lämpöä

Sato ja apilan osuus seosnurmissa

Valkoapilan osuus seosnurmissa 32 %:sta 46 %:iin, kun ilmasto lämpenee 2 °C (Topp ja Doyle 1996)

Apilan sato ja osuus seosnurmissa kasvavat, koska

1. niitto: Kasvu alkaa aikaisemmin
2. niitto: Kilpailukyky on parantunut

Vesi, kuivuus

Veden puute eniten vaikuttava ilmastotekijä kesällä (Pelletier 1984)

Kuivuusjaksot ym. poikkeustilat voivat haitata nurmien kasvua (Hopkins ja Del Prado 2007)

Palkokasvien veden käyttö tehostuu kuivissa oloissa

Fotosynteesi ja ilmarakojen toiminta eivät suuresti muutu. Heinillä heikkenevät merkittävästi. (Signarbieux and Feller 2012)

Suomessa puna-apilan on todettu menestyvän kuivina kesinä heinäkasveja paremmin.

Hiilidioksidin lisääntyminen

Lisääntyvä CO₂ lisää satoja, jos muut tekijät eivät rajoita

CO₂:sta aiheutuva sadonlisäys:
(Schenk ym. 1997)

Raiheinä 5 – 9 %

Seosnurmi 12 – 29 %

Valkoapila 16 – 38 %

Valkoapilan fotosynteesi ei kiihtynyt vain väliaikaisesti, vaan säilyi voimakkaamana koko kahdeksan vuoden ajan, kun CO₂ –pitoisuus oli suurempi. (Ainsworth ym. 2003)

Rehun ruokintalaatu muuttuu

Palkokasvien osuus dieetissä kasvaa

(Hopkins ja Del Prado 2007)

Valkuaispitoisuuden
nousu huomioitava
(Mulder 2002, Schenk1997)

Raakakuitu-% alenee
Voi myös jäädä alle tarpeen
(Schenk ym. 1997)

Ca/P –suhde
voi ylittää optimin
(Schenk ym. 1997)

Puna-apilasta saa hyvää säilörehua lehmille (Kuoppala 2010)

Kasvien talvehtimisestä yleisesti:

Panun esityksessä tämä

Lyhenevä karaistumisaika ja vähenevä lumipeite voivat johtaa pakkasvaurioihin
(Bélanger ym. 2002)

Lisääntyvä sade & sulamiset ja jäätymiset
-> jääpeite ja happikato
(Bélanger ym. 2002)

Jäätymisvauriot lisääntyvät Jokioisissa, eivät Kuopiossa
(Höglind ym. 2013)

Talven riskit todennäköisesti vähenevät P-Euroopassa
(Höglind ym. 2013)

Vaikka lämpimämmät ja lyhemmät talvet todennäköisesti parantavat monivuotisten kasvien talvehtimistä, voi hyöty mennä hukkaan monesta syystä (Peltonen-Sainio ym. 2014).

Palkokasvit parantavat maata, mutta myös vaativat siltä paljon

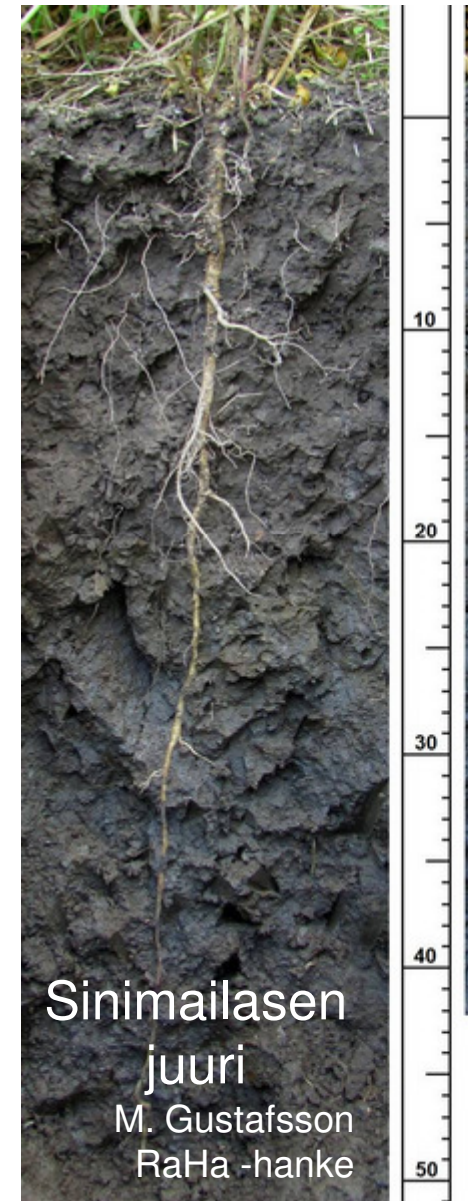
Sato vaihtelee
lohkon sisällä
Nykänen ym. 2008

Pellon ominaisuudet
ratkaisevampia kuin
sen sijainti (Mela 2003,
Riesinger ja Herzon 2010)

Kilpailukyky heikkenee,
jos typpeä saa runsaasti
maasta tai lannoitteista

Streeter 1988, Hakala ym. 2012

”Puna-apilan juuret kasvoivat
huonorakenteiseenkin maahan.”
Juuristotietopaketti, RaHa -hanke

Sinimailasen
juuri
M. Gustafsson
RaHa -hanke

Pellon rakenne tärkeässä roolissa

Ojituksen oltava kunnossa

Entistä märemmät syksyt
ja talvet uhka rakenteelle

Viljelykierron uuteen harkintaan

Syväjuurisia mukaan
Tautien katkaisu

Tulevaisuuden koneratkaisut?

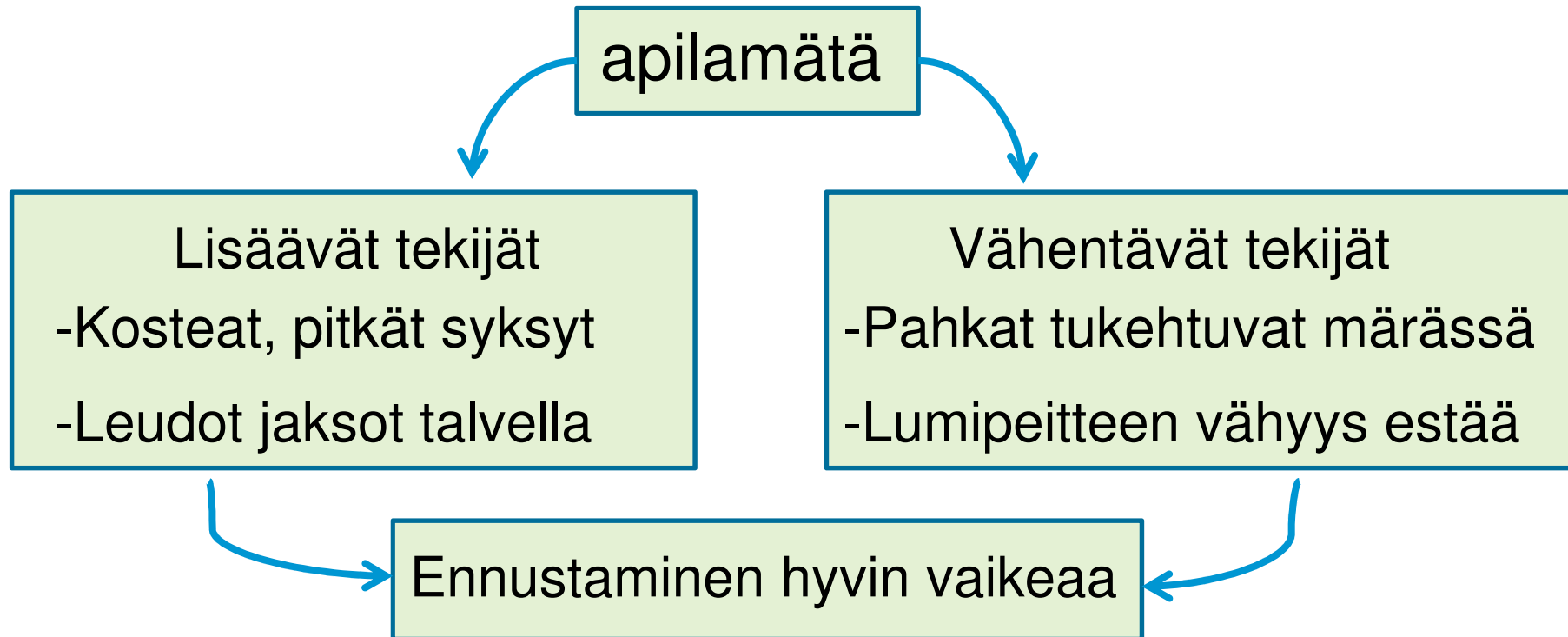
Peltoa varjelevat menetelmät

Arvioita apilan tautien muutoksista

Osa muutoksista lisää, osa vähentää tautiriskejä

Virustaudit voivat meilläkin lisääntyä hyönteisten lisääntyessä

”Ilmastonmuutos tuskin tuo suuria muutoksia tautipaineeseen yleisesti. Epävakaat talviolot lisäänevät silti talvihuojen riskejä.”

Asko Hannukkala, suullinen tieto.

Apila myös hillitsee ilmastonmuutosta

Väkilannoitetyppi ↓ kasvihuonekaasupäästöt ↓

Hiilen sitoutuminen maahan ↑

**Pientää huomattavasti
säilörehun hiilijalanjälkeä**

Henrikson ym. 2012, Hakala ym. 2012

**Päästöt pienemmät
seoskasvustoissa**

Hakala ym. 2012

**Puna-apila vaati 15 kasvista
vähiten fossiilista energiaa**

Camargo ym. 2013 (USA)

**Korjuun jälkeen voivat
päästöt olla suuret**

Jensen, Hauggaard-Nielsen 2003

Ammoniakin valmistus tehostuu tulevaisuudessa.
Palkokasvien päästöjä vähentävä merkitys
säilyy silti tärkeänä.

Apilan taloudellinen kannattavuus

Väkilannoitetyppi ↓ Apilat ↑ Kannattavuus ↑

Huom: viittaukset ulkomaisia

Valkopila yhä kannattavammaksi heiniin nähden laitumissa

Humphreys ym. 2012

Tarvitaan sopeutumista kuivuuteen: nurmipalkokasvit

Hopkins ja Del Prado 2007

Nurmipalkokasvit, etenkin puna-apila seoksissa heinien kanssa kannattavin

Doyle ja Topp 2002

Apilanurmien hyvä jälkivaikutus kestää pitkään

Lindén 2008

Pohjois-Euroopassa puna-apila yksin tai seoksessa on kannattavampi kuin mikään puhtaaseen heinään perustuva säilörehun tuotantotapa. (Topp & Doyle 2004)

Ilmaston kannalta apilan
edellytykset ovat hyvät –
entä muuten?

Kiitos!